

Juryrapport Brugwachtershuis Melkbrug

De keuze van de vakjury:

Ontwerp van Johan Selbing / Johan Selbing Architecture, Amsterdam

De architect is uitgegaan van een op zich zelf staand, pragmatisch volume, dat refereert aan het industriële karakter van de bouwopgave. De rijzige vorm met de schuine kap doet enigszins denken aan traditionele pakhuisarchitectuur en wekt een uitgesproken monolithische indruk. Zowel de gevels als de kap zijn uitgevoerd in messing composietplaten, de houten raamkozijnen hebben bronskleurig glas. Deze materiaalkeuze leidt in de loop der tijd tot een mooie natuurlijke veroudering. Het invallende zonlicht wordt getemperd door roosterachtige zonweringen boven de ramen, eveneens van messing. Op het dak zijn zonnepanelen aangebracht, in dezelfde brons-kleur als de messing beplating. De gevelplaten zijn beschermd met een nano laklaag tegen graffiti en stickers, hetgeen moet bijdragen aan het onderhoudsarme karakter van het brugwachtershuis. In het portaal op de begane grond vindt men een toilet; de traforuimte heeft een eigen toegang. Een trap voert vanuit het portaal met de wc naar de cabine van de brugwachters op de eerste verdieping, waar tevens een servicebalie voor het publiek is. In de nok van de hoge kap zijn technische installaties ondergebracht. Het brugwachtershuis is recht boven de bestaande kabelkelder gebouwd.

De jury vindt dit een gedurfd brugwachtershuis. Er is veel waardering voor de eenvoudige hoofdvorm, gesloten uitstraling en messing gevelbekleding; hierdoor onderscheidt het bouwwerk zich duidelijk van zijn omgeving en heeft het een eigen karakter. De opzet, met inbegrip van het interieur, is functioneel en helder en de aansluiting met de openbare ruimte is goed. De jury realiseert zich dat het ontwerp valt of staat bij een goede detaillering en uiterst zorgvuldige uitvoering.

Technische punten van aandacht bij een eventuele uitwerking van het ontwerp:

- De exacte keuze voor de kleur messing en de bevestiging van de platen (lassen, solderen of lijmen). De detaillering van de gevels moet ook in verband hiermee goed bekeken worden. Verder moet worden nagegaan wat de mate van zonreflectie van de messing platen zal zijn.
- De rooster zonweringen, die goed gedetailleerd en geïntegreerd in de gevel moeten worden.

Ontwerp 't Melkhuysje' van Marjolein van Eig, Amsterdam

Voor de ontwerpster is alzijdigheid een leidend beginsel geweest, naast de afstemming op de omgeving. De schuine lijnen en afwisselende gevelindeling leveren een bijzonder, gevarieerd silhouet op; het brugwachtershuis oogt van geen één zijde hetzelfde. Het reliëfrijke metselwerk van de gevels zet zich door in de kap, wat voor een hoge mate van continuïteit zorgt in het aanzien. Raam- en deurkozijnen zijn evenals de gevelpanelen groen, waardoor een link ontstaat met de kleurstelling van de brug. Sommige ramen kunnen worden geopend. Het grote overstek zorgt voor tempering van het zonlicht in de cabine. Op het dak zijn zonnepanelen aangebracht; de helling van het dakvlak is hierop afgestemd. De muren zijn extra dik uitgevoerd om het object zo zwaar te maken dat de opwaartse druk van de kelder tegenspel wordt geboden. Bovendien zorgen deze geïsoleerde muren ervoor dat er in de winter relatief weinig hoeft te worden verwarmd. Het publiek kan terecht aan een servicebalie op de begane grond; in een apart, uitstulpend gedeelte ligt de traforuimte. De bedieningscabine boven kenmerkt zich door een niveauverschil van de vloer (splitlevel). Het bordes van de kelder is richting brug doorgetrokken. Wanneer de functie van brugwachtershuis komt te vervallen is het gebouwtje gemakkelijk her te bestemmen als vakantiewoning.

De jury beoordeelt de verrassende alzijdigheid van het gebouwtje, de uitstekend in de omgeving passende archetypische vorm en het traditionele materiaal- en kleurgebruik als zeer geslaagd. Tevens heeft de jury er veel waardering voor dat de ontwerpster werkelijk aan alles heeft willen denken: zelfs met het gewicht in relatie tot de bestaande kelder, de schuinte van de kap voor de toepassing van PV cellen en een eventuele herbestemming als vakantiehuisje is rekening gehouden.

Niet uitgekozen ontwerpen:

Ontwerp van Esther Stevelink / Gaaga, Leiden

Ontwerp 'De brugwachter en de waterlelie' van Dieter Blok en Carmela Bogman, Haarlem

Ontwerp van Marijn Schenk / Next Architects, Amsterdam

De vakjury bestaat uit:

Max van Aerschot, stadsbouwmeester (voorzitter)

Kier Elbers, architect van Liandon

Wim van de Wagt, architectuurhistoricus

Juan Alonso, vertegenwoordiger van de werkgroep gebouw en omgeving van de Vereniging Haarlem

Franz Ziegler, vertegenwoordiger van de ARK 3 (voorselectie) / Peter van Velzen - Restauro architecten BV - ARK 3

Rolf Tjerkstra, Senior Stedenbouwkundige gemeente Haarlem

Gabriël Verheggen, directeur ABC Architectuur museum (toegevoegd a/d jury)

Tekstredactie: Wim de Wagt, 31 maart 2014